

Ekonomisk administration av bandverksamhet

Möjligheter för små band till ekonomihantering

Johan Östman

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Kulturproducentskap
Identifikationsnummer:	5178
Författare:	Östman, Johan
Arbetets namn:	Ekonomisk administration av bandverksamhet – Möjligheter för små band till ekonomihantering
Handledare (Arcada):	Bäck, Maria
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete undersöker hur band på hobbynivå som inte har skivkontrakt kan administrera sin ekonomi. Som fallstudie fungerar mitt eget band Hermanni Turkki, vars ekonomiska administration jag kartlägger, beskriver och analyserar. Utöver denna kartläggning gör jag tre kvalitativa intervjuer med olika band för att ta reda på hur de har skött sin ekonomi. Därefter jämför jag deras metoder med mitt eget bands metoder. Syftet med arbetet är att ta reda på det bästa sättet att sköta bandets ekonomi samt att ta reda på om arbetet med administrationen hämmar det kreativa arbetet med musiken. Materialet kommer förutom från intervjuerna, från bandets bokföring som jag själv haft ansvar för, samt från mina egna anteckningar och erfarenheter från kartlägningsprocessen. Genom kartläggningen har jag fått en klarare bild över den ekonomiska administrationen och mitt eget arbete med den. Resultaten av intervjuerna visar att banden finner att arbetet med ekonomin är ett problem, men att det är enkelt att kringgå det med hjälp av grå ekonomi. Slutsatsen är att de egentliga förlorarna inte är banden, utan de instanser som upprätthåller den rådande lagstiftningen.</p>	
Nyckelord:	bandverksamhet, musik, ekonomisk administration
Sidantal:	38
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	12.5.2015

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Cultural Management
Identification number:	5178
Author:	Östman, Johan
Title:	The financial workings of band management – Possibilities for small bands to manage their economy
Supervisor (Arcada):	Bäck, Maria
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>This thesis explores how small bands on an amateur level, without a record deal, can manage their economy. I use my own band Hermanni Turkki as a case study, where I map, describe and analyze how we manage our economy. I also compare our management with three other bands, whom I conduct qualitative interviews with. The purpose of the thesis is to find the best way for my band to manage our economy and to find out if the administrative work has a negative effect on the artistic work with the music. The material comes from the interviews that I have conducted, from the financial records of the band that I have personally overseen and from various assignments, notes and experiences that I have gathered during my research. By researching the administration of the band I have gained a clearer picture of all the work that it involves. The results from the interviews show that bands find the economic administration to be a problem, but one that can be easily overcome by simply keeping the cash flow off the books. In conclusion, the biggest losers are not the bands, but the governments that uphold the current legislation.</p>	
Keywords:	band, music, management, financial management
Number of pages:	38
Language:	Swedish
Date of acceptance:	12.5.2015

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kulttuurituotanto
Tunnistenumero:	5178
Tekijä:	Östman, Johan
Työn nimi:	Musiikki omakustanteena – Bändin taloudellinen hallinto
Työn ohjaaja (Arcada):	Bäck, Maria
Toimeksiantaja:	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Opinnäytetyö käsittelee pienen harrastustasolla olevan bändin mahdollisuuksia taloushallintoon ilman levysopimusta. Käyttäen omaa bändiäni Hermannin Turkkia esimerkkitapauksena kartoitan, kuvaan ja analysoin meidän taloushallintoa. Teen myös haastatteluja kolmen muun bändin kanssa ja vertaan heidän taloushallinnollisia menetelmiä omaan bändiini. Opinnäytetyön tarkoitus on löytää paras tapa hallita bändin taloutta, sekä selvittää, mikäli hallinnollinen työ haittaa luovaa työtä. Materiaalina olen käyttänyt paitsi haastattelujen tuloksia myös bändin kirjanpitoa sekä omia muistiinpanoja ja kokemuksia jotka ovat syntyneet tutkimuksen parissa. Kartoittamalla bändin taloushallintoa olen saanut siitä selkeämmän kuvan. Haastattelujen tulokset osoittavat, että bändit pitävät taloushallintoa ongelmana. Ongelma on kuitenkin helposti ratkaistavissa harmaan talouden avulla. Johtopäätöksenä voi todeta, että häviäjät eivät ole bändit vaan tahot jotka ylläpitävät nykyistä lainsäädäntöä.</p>	
Avainsanat:	omakustanne, bänditoimintaa, musiikki, taloushallinto
Sivumäärä:	38
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	12.5.2015

INNEHÅLL / CONTENTS

1	INLEDNING.....	8
1.1	Hermanni Turkki	9
1.2	Varför göra allting själv?	12
2	ARBETET.....	15
2.1	Begreppsdefinitioner.....	15
2.2	Tidigare arbeten	16
2.3	Avgränsning.....	18
2.4	Målsättning och syfte.....	18
2.5	Metod.....	18
3	EKONOMISK ADMINISTRATION.....	20
3.1	Bankkonton och digital trafik	20
3.2	Kontanttrafik och kvitton	22
3.3	Fakturering	23
3.4	Bokföring, bokslut och skattedeklaration.....	23
4	INTERVJUER.....	27
4.1	Intervju 1	28
4.2	Intervju 2.....	30
4.3	Intervju 3.....	32
5	DISKUSSION OCH SLUTSATSER.....	34
5.1	Kulturproducentens roll	35
5.2	Utvärdering	36
5.3	Förslag till vidare forskning.....	37
	Källor / References	39
	Bilagor / Appendices	41

Figurer / Figures

Figur 1: Hermanni Turkkis första spelning på Kirjasto 10 i Helsingfors, april 2010. ...	10
Figur 2: Hermanni Turkki CD, Lihava Kuu EP, Horisontin reunalta LP.....	11
Figur 3: Föreningens årsmöte.....	14
Figur 4: Föreningens "kontor"......	24
Figur 5: Kopior, kvitton, verifikat och kontoutdrag. Bokföring i praktiken.	25

FÖRORD / FOREWORD

Jag vill tacka lärarkåren på kulturproducentutbildningen på Arcada: Tomas Träskman, Liisa Tolonen, Elisabeth Öhman och Maria Bäck. Förutom att de har varit mina lärare har jag också kunna bolla idéer kring bandverksamhet med dem och de har varit till stor hjälp under utvecklandet av bandet Hermannin Turkki.

1 INLEDNING

Mitt intresse för musik började väldigt tidigt i mitt liv. På en filminbandning från en släktträff då jag var 3-4 år gammal, ”uppträder” jag redan för hela släkten med en leksaksgitarr, sjungandes på samma refräng om och om igen. En akustisk gitarr som min morbror lämnat kvar hos min mormor när han flyttat hemifrån på 70-talet blev sedan inkörsporten till att börja skriva och spela egen musik. I högstadiet startade jag tillsammans med tre klasskompisar vårt första band Doifus, med vilket vi gav ut en CD-skiva och en vinylskiva, allt med egna pengar och eget arbete. På så vis sysslade jag redan med kulturproduktion långt innan studierna på Arcada - långt innan jag visste att en sådan bransch överhuvudtaget existerade.

Då jag väl började studera kulturproducentskap år 2011 sammanföll det passligt nog med grundandet av bandet Hermann Turkki, vars historia och administration detta arbete handlar om. Tack vare att bandet kom igång ungefär samtidigt som jag inledde mina studier har jag kunnat inkorporera arbetet med bandet med studierna. Jag har kunnat använda bandet som exempel och material i olika uppgifter och jag har även kunnat använda arbetet med bandet som arbetspraktik för studierna. Mycket av materialet i detta arbete grundar sig på praktikdagböcker och uppgifter från studietiden som anknutit till bandet.

Men detta arbete handlar inte om att spela in skivor eller om att göra anmälningar till Teosto och Gramex. Det handlar inte om det kreativa arbetet med att mixa och mastra musiken och inte heller om att ge ut en skiva eller marknadsföra den. Det handlar om vad som händer sen, när skivan ska säljas och pengar tas emot, spelningar ska spelas och fakturor ska skickas. Det handlar om allt det som händer bakom kulisserna, men som är oundvikligt om ett band vill komma längre än att spela för öl på den lokala puben. Hur kan bandet förvara och förvalta sina pengar för att kunna ge ut skivor? Får medlemmarna gage för spelningarna? Hur ska man ens ta betalt för en spelning? Framför allt, hur ska man kunna fortsätta skriva musik och samtidigt hålla reda på all denna administration? Detta arbete hoppas ge svar på dessa frågor.

1.1 Hermann Turkki

Eldsjälen bakom bandet Hermann Turkki är sångaren och låtskrivaren Joonatan Turkki. Innan bandet grundades spelade han sina låtar som trubadur under namnet Baaden Baaden, ensam med gitarr, sång och munspel. Han hade också spelat in en skiva med enkla medel och gjort omslag av gamla mjölkkartonger. Jag träffade Joonatan via astronomiska föreningen Ursa r.f., där jag gjorde min civiltjänstgöring åren 2006-2007. Vid Ursa var det kutym att ordna *sivarinvaihtomusaa* (ung. civarebytesmusik) då den gamla civiltjänstgöraren slutade och den nya började. Fastän min tjänstgöring på Ursa fullgjordes återvände jag ändå senare år för att medverka i "bandet" som spelade på tillställningarna.

Joonatan tjänstgjorde på Ursa några år efter mig och då det var dags för honom att sluta ville han att vi skulle spela hans låtar vid avslutningsceremonin. Detta kan räknas som första gången Hermann Turkki spelade, eftersom "bandet" den gången bestod av Joonatan och mig själv, samt Tuukka Perhoniemi som senare skulle komma att bli perkussionist i bandet. Vi spelade endast tre låtar som Joonatan skrivit den gången, men jag fastnade direkt för stämningen och svänget i hans musik. Det skulle dock gå ännu några år innan Hermann Turkki faktiskt grundades.

Det skedde i februari år 2011, då Joonatan tog kontakt via epost med en någorlunda klar vision om bandet, vem som skulle medverka på vilket instrument, samt vad stilen och hela idén skulle gå ut på. Förutom mig själv och Tuukka Perhoniemi rekryterades även Joonatans barndomsvän Taneli Kainulainen till bandet, som den 10:e april 2011 hade sin första spelning på Kirjasto 10 i Helsingfors.

Stilen gatamusik var ett naturligt val som kom delvis från låtskrivaren Joonatans musikaliska inspirationer, samt från att vi endast hade akustiska instrument i bandet. Vi använde alltså ingen förstärkning och behövde på så vis ingen el för att kunna spela våra låtar. Då föddes idén om att helt enkelt gå ut på gatan och spela där var människorna redan finns, istället för att försöka locka folk in en spellokal. Det finns inget som stoppar dig från att ta ditt instrument och ställa dig på gatan och spela, och du har en garanterad kontakt med publiken som går förbi och eventuellt stannar och lyssnar.

Samtidigt som låtarna är arrangerade för att kunna spelas på gatan, så är låtarna i sig själva också sådana som passar som gatumusik, så dessa båda aspekter har samverkat till att bilda vår genre som vi kallar folkkrabder (från finskans *folkmelske*). Det innebär mycket volym, teatralisk berättande sång och mycket körsång eller ”hojlande”. Allt för att överrösta spårvagnarna och resten av trafiken samt för att fånga den förbipasserande människans uppmärksamhet. Förutom själva musiken kan en rad speciella instrument också vara till fördel för att få publiken att stanna upp. För tillfället hör följande instrument till vår arsenal: ukulele, melodika, munspel, dragspel, klarinett, mandolin, gitarr, cajon, kontrabas, klockspel samt diverse perkussionsinstrument.

Figur 1: Hermanniturkkis första spelning på Kirjasto 10 i Helsingfors, april 2010. Foto: Okänd.

Sedan starten år 2011 har vi med Hermanniturkki producerat CD-skivan *Hermanniturkki*, EPn *Lihava Kuu* i form av en 10” vinyl, samt LPn *Horisontin reunalta* i form av en 12” vinyl med digital nedladdning. Förutom dessa skivor har vi producerat en rad musikvideor och i skrivandets stund gjort närmare 100 spelningar (www.hermanniturkki.com). Allt detta har varit möjligt inte bara på grund av att medlemmarna i bandet är skickliga musiker, utan också för att de besitter kompetenser som gjort det möjligt att vi själva producerat och administrerat bandet och allt som hör till dess aktivitet. Förutom sina speciella kompetenser har varje medlem också ett brett

kontaktnät inom musikbranschen som varit till stor nytta för att skapa synlighet åt bandet.

Figur 2: Hermann Turkki CD, Lihava Kuu EP, Horisontin reunalta LP. Omslag, i ordningsföljd: Linda Santanen, Otto Maja och Iikko Kuusela.

Till de kompetenser som har mera direkt att göra med produktion och administration hör, förutom mina egna kompetenser inom kulturproduktion, också kollegan Taneli Kainulainen. Han är utexaminerad kulturproducent från Metropolia och har fungerat som ansvarig producent för bland annat Arabian Katufestarit samt i olika befattningar inom Flow-festivalen. Hans kunskaper inom branschen har varit ovärderliga i arbetet med att bygga upp bandet, men även den drivkraft som kommer av att jobba i branschen har varit till nytta. Det krävs en ständig rörelse framåt och ett konstant tankearbete med att hitta på nästa steg, nästa grej och nästa sätt att vinna ny mark och göra någonting som inget annat band tidigare gjort.

Förutom Kainulainen och mina egna kompetenser inom kulturproduktion har vi även haft nytta av Tuukka Perhoniemis välformulerade texter och kunskaper om ansökningsförfarande. Perhoniemi har doktorerat i filosofi från Helsingfors universitet och jobbar bland annat med att översätta böcker för astronomiska föreningen Ursa r.f. Trummisen Topi Vanhatalo har kompetenser bland annat inom bildbehandling och sociala medier, och har även han bidragit med ett brett kontaktnät i Helsingfors underground musikkretsar. Till proffsmusiker-falangen hör basisten Markus Kankkonen och klarinettisten Heikki Turppo, som båda är utexaminerade musiker och har således breda kontaktnät samt gedigen erfarenhet av bandverksamhet. Sist men inte minst bör nämnas låtskrivaren Joonatan Turkki, utan vars musikaliska alster inget av detta skulle

vara möjligt. Hans speciella stil såväl musikaliskt som lyriskt har varit en stor del av bandets framgång, vilket även noterats av omvärlden. (Saarinen, 2012)

1.2 Varför göra allting själv?

Vad finns det för orsaker att göra allting själv då det kommer till att administrera ett band? Om det är så mycket jobb och man vill fokusera på det kreativa skapandet och musiken i sig själv, så varför inte bara låta någon annan göra det? Den främsta orsaken då det kommer till Hermanni Turkki är att det inte gick att planera i förväg hur det skulle gå eller hur vi skulle arbeta. Då bandet startades hade ingen av oss en aning om hur vi skulle göra med pengarna eller hur vi skulle ta betalt för eventuella spelningar. Allting har retts ut an efter och vi har varit tvungna att fatta snabba beslut angående själva administrationen.

De första spelningarna vi hade gav inget betalt så problemet med att fakturera uppkom inte fören en bit in i bandets historia. Då det för första gången dök upp en kund som krävde faktura, var vi tvungna att agera ganska snabbt. Detta på grund av att kunden ifråga ville få iväg betalningen under dåvarande kvartal, detta igen på grund av kundens egna budgeteringar och bokföringssystem. Detta var i början av år 2012 och fastän det redan då existerade faktureringsstjänster som till exempel Ukko, kände ingen i bandet till detta. Ett alternativ skulle ha varit ha fakturera för spelningen via en bekants eller släktings eget företag, men frågan kvarstod då hur pengarna skulle flyttas till bandet på lagligt vis. Vi ville dessutom ha en mera hållbar och långsiktig lösning på faktureringsproblemet, eftersom vi redan i det skede hade flera spelningar på kommande där det stod klart att kunden krävde faktura på spelningsgaget.

Vi hade dock hunnit diskutera olika lösningar inom bandet och vägt för- och nackdelar med de olika tillvägagångssätten. Det första alternativet som vi tog i beaktande var att någon i bandet skulle bli egenföretagare och fakturera för bandets spelningar via sitt eget företag. Det naturligaste valet skulle ha fallit på sångaren och låtskrivaren Joonatan Turkki, eftersom han är den mest bestående delen av bandet. Gitarrister och trummisar kan bytas ut och bandet bestå, men inte den person som ensam producerar materialet som definierar bandet och dess sound. Ett annat problem med denna lösning är att

personen ifråga får bandets alla inkomster på sitt konto och att de därmed räknas som personliga inkomster för företaget. Detta innebär att personens skatteprocent stiger, medan pengarna som kommer in skall sparas och användas för bandets utgifter. Dessutom finns det inget bra sätt att betala ut lön till de andra i bandet om man så vill, förutom för egenföretagaren att anställa de andra i bandet.

En viktigt och definierande del av förvaltningen av inkomsterna som vi bestämde i ett tidigt skede var hur och om medlemmarna skulle få betalt. Det är nödvändigtvis skäligt att musiker ska få betalt i gage för spelningar, men det ligger en viss skillnad i proffsmusiker som spelar på till exempel ett bröllop, och på amatörmusiker som spelar på en lokal pub. Vi kom snabbt fram till två problem med att betala ut lön till medlemmarna. Det första var naturligtvis byråkratin som skulle krävas för att detta skulle fungera, oavsett vilken företagsform vi skulle komma att välja. Eftersom bandmedlemmar enkelt kan bytas ut, blir det problematiskt att alla skulle gå med i företaget eller anställas, för att lön skulle kunna betalas ut. En annan aspekt av detta problem är de personliga inkomster som en eventuell spelning kan producera. Många i bandet var studerande och somliga arbetslösa. Då kan en inkomst på några hundra euro från en spelning en viss månad skapa stora problem med studiestöd och andra bidrag.

Det andra problemet som uppstår med utbetalande av lön är hur man sedan betalar för utgifter som är allmänna för hela bandet. En lösning skulle kunna tänkas vara att till exempel ta halva inkomsten från en spelning till bandet, medan medlemmarna skulle dela på den andra halvan. Dessvärre rörde sig våra första spelningsgage om så små summor att det inte skulle löna sig för någon part att dela upp inkomsterna på det viset. Om man dessutom tar i beaktande alla övriga utgifter som hör ihop med löneförvärv, som arbetspensionspremie och försäkringar, skulle byråkratin och dylika avgifter äta upp en stor del av de små summorna. Om man mot förmodan lyckades betala ut lönen från en spelning till medlemmarna, måste man i nästa skede fundera hur man finansierar eventuella inköp och produktioner för bandet. Det kändes då som onödigt att en medlem skulle få betalt för en spelning, och sedan vara tvungen att betala tillbaka samma summa för att till exempel finansiera en skiva eller producerandet av en musikvideo. Vi kom alltså fram till att de skulle vara bäst att förvalta bandets inkomster skilt från

medlemmarna, så att dessa inte skulle få någon lön men inte heller vara tvungna att bekosta produktioner eller resor med egna pengar.

Det slutliga valet att starta en förening kom från den enkla orsaken att det då verkade som den lättaste institutionen att starta, samt även att avsluta eller lägga på is ifall bandet skulle ta paus eller splittras. Eftersom vi också gjort valet att inte ta ut lön för verksamheten, föll den under föreningslagens tillämpningsområde för ideella föreningar. Enligt lagen skall syftet inte vara att ge deltagarna vinst eller ekonomisk förmån och verksamheten skall överlag inte vara av ekonomisk natur. (Finlex, Föreningslag) Vi registrerade förening till Patent- och registerstyrelsen PRH och gick igenom hela processen med att grunda en förening, varefter det direkt blev aktuellt att föra bok på all ekonomisk trafik. Jag tar upp bokföringen i större utsträckning i kapitel 3, den ekonomiska administrationen.

Figur 3: Föreningens årsmöte. Foto: Topi Vanhatalo.

För att avsluta detta delkapitel bör nämnas att nivån på bandverksamheten samt målsättningen med denna definierar till stor del hurudan ekonomisk administration och eventuell företagsverksamhet man ger sig in på. Många siktar genast på en karriär och väljer att sluta sina vanliga jobb och satsa helt på musiken. Om detta är fallet, att man vill och tror sig kunna nå så långt som möjligt och faktiskt leva på sin musik, är valet av företagsform och arbetet med den ekonomiska administrationen inte ett stort problem. Då är bokföringen och administrationen värt besväret, eftersom det handlar om ens levebröd. Men om bandverksamheten rör sig på en hobbynivå, där man ändå vill kunna samla inkomster och göra egna produktioner med bandet utan personlig ekonomisk

förlust, så är alternativen få och mängden jobb oskälig jämfört med vinsten. Lägg till att bandmedlemmarna har egna jobb vid sidan om som de lever på och eventuellt familj och andra fritidsintressen. Det är på denna nivå som Hermanni Turkki befinner sig och detta har inspirerat och varit den grundläggande drivkraften till detta arbete och problemställningen. Går det att på lagligt vis driva ett band på hobbynivå, men ändå kunna fakturerar och förvalta inkomsterna på ett sätt som kan jämföras med ett professionellt band, utan att administrationen tär för mycket på det kreativa arbetet? I nästa kapitel tar jag upp hur arbetet utformats, samt hur jag ämnar undersöka och presentera ämnet.

2 ARBETET

2.1 Begreppsdefinitioner

Band - Ett band syftar ofta på en samling individer, musiker och artister, som tillsammans uppträder under ett bandnamn. Svenska Akademiens Ordlista definierar ordet band som en orkester för dans-, pop-, eller jazzmusik. Soloartister brukar däremot definieras som endast artister eller singer-songwriters. För min forskning är det egal om det handlar om en ensam artist eller ett band med flera personer, eftersom den ekonomiska administrationen i sig själv inte är beroende av denna aspekt. Således använder jag alltså ordet band i detta arbete i bemärkelsen av den enhet som artisen eller artisterna bildar, oavsett om detta är en soloartist eller ett band.

Digital trafik - Med digital ekonomisk trafik syftar jag inom ramen av detta arbete på all pengatrafik som inte sker med kontanter. Det innebär banköverföring, fakturering, betalningar via nätbutiker och nätbanker, samt annan digital trafik via banktjänster som till exempel PayPal.

Dubbelbokföring - Enligt bokföringslagen skall bland annat föreningar ha dubbelbokföring. (Finlex, Bokföringslag) Dubbelbokföring innebär att alla transaktioner bokförs med hjälp av ett T-konto, där kontots sidor namnges debet och kredit. (Tomperi, 2005 s. 14).

Faktura – Till skillnad från kontanthandel som används då kunden är konsument, går trafiken företag emellan vanligtvis via fakturor. En faktura innehåller information om varorna som säljs och den bokförs som en inkomst i säljarens bokföring. (Tomperi, 2005, s. 52) För att kunna fakturera krävs ett FO-nummer som utfärdas av Patent och registerstyrelsen. (Yritys- ja yhteistietojärjestelmä)

2.2 Tidigare arbeten

Det finns otaliga arbeten som behandlar ekonomisk administration överlag. För att undersöka detta gjorde jag en sökning på "ekonomisk administration" på Theseus som den 3.5.2015 gav 255 resultat, där de tre första resultaten är arbeten skriva på linjer för tradenomer och företagsekonomi. Mitt ämne gäller dock i grund och botten kulturverksamhet och därför är det inte relevant att beakta företagsverksamhet. Ett företag skall i första hand gå på vinst vilket inte nödvändigtvis är fallet med den nivå av bandverksamhet som är relevant i mitt arbete.

Det har också forskats i administration av bandverksamhet överlag, utan särskild fokus på ekonomin. Dessa arbeten handlar ofta om hur ett band ska få synlighet, hur det går till att spela in en skiva eller hur man kan finansiera en turné. Bland dessa har jag valt två arbeten skrivna av kulturproducenter på Arcada och Yrkeshögskolan Novia, det vill säga samma linje som jag själv studerar på. Jag har valt dessa arbeten för att de är de enda som någorlunda tangerar mitt ämne, samt för att de genom att vara skrivna av kulturproducenter och musiker också har likadan bakgrund som mitt arbete.

Stefan Wennströms arbete *Självprissättning för band - Case: Nothing More To Eat* tar upp hur små band ska prissätta sig själva och sina konserter för att undvika ekonomisk förlust och bli tagna på allvar. (Wennström, 2013) Fastän Wennström tar upp viktiga

aspekter av prissättningen av spelningar handlar arbetet om endast just det. Han tar inte upp hur man sedan fakturerar för spelningar, eller hur pengarna förvaltas för att täcka kostnaderna som han räknat ut i sin prissättningsmodell. Arbetet passar således inte mitt syfte, eftersom arbetes målsättning inte är att beskriva den ekonomiska administrationen. Wennströms och mitt arbete tangerar inte egentligen varandra i någon mån som skulle vara till nytta för min forskning.

Ett arbete som tar upp förhållandet musiker/manager och hur man finner sig i båda dessa roller är Jens Grönholms arbete *Artist, manager och företagare - Albumet So Far No Good av Jens "JAG" Grönholm*. Där redogör Grönholm för processen kring skapandet av albumet So Far No Good, som han själv skrivit, producerat och gett ut på eget bolag. (Grönholm, 2012) Grönholm tar även upp intressanta aspekter kring budgetering och distribution samt lov och rättigheter som anknyter till ekonomisk administration. Grönholm har dock sitt eget bolag, vilket är en utgångspunkt som inte går ihop med mitt arbete. Grönholm tar inte heller upp det administrativa arbetet med att sköta bolaget eller bokföringen som har med produktionen av skivan att göra. Även här passar arbetet således inte mitt syfte till fullo.

Fastän det bevisligen finns en mängd forskning som tangerar mitt ämne, finns det för det mesta vissa grundpunkter i forskningen som gör att den inte är fullständigt användbar inom ramen för mitt arbete. De flesta arbeten som berör till exempel prissättning och annan allmän administration, utgår ifrån att det existerar något slags företag via vilket alla pengar går. Om inte, så utgår arbetet ifrån att ett sådant företag grundas inom loppet av processbeskrivningen. Det andra alternativet är att det inte alls tas upp hur pengarna rör sig, utan arbetena behandlar modeller eller exempel på hur ett band kan göra eller vad som lönar sig beroende på önskat resultat. Således har jag få källor att tillgå som skulle behandla exakt mitt ämnesval ur ett perspektiv som är relevant för mig.

2.3 Avgränsning

Eftersom största delen av min forskning gjorts om Hermanni Turkki som verkar i Finland är finsk lagstiftning en naturlig avgränsning för arbetet. Det är alltså inte relevant att jämföra band i andra länder i och med att annan lagstiftning råder där. Eftersom lagstiftningen också ändras med tiden är det inte heller relevant att forska i hur ett band gjort tidigare. Det lönar sig alltså att i forskningen använda sig av band som just nu är aktiva och verkar inom musikbranschen och således är tvungna att arbeta med ekonomisk administration.

2.4 Målsättning och syfte

Målsättningen med mitt arbete är för det första att kartlägga och beskriva Hermanni Turkkis ekonomiska administration som en fallstudie över hur ett band kan sköta sagda administration. För det andra vill jag genom att intervjua andra band jämföra andra administrationssätt med Hermanni Turkkis, för att på så vis komma fram till vilket arbetssätt som eventuellt fungerar bäst, eller om det går att kombinera vissa aspekter av administrationsmetoderna.

Syftet är att reda ut det bästa sättet för Hermanni Turkki att administrera sin ekonomi samt att ta reda på om band finner att arbetet med den ekonomiska administrationen inte bara kommer i vägen för det kreativa arbetet, utan också är rent av kreativitetshämmande. Om så är fallet är rådande lagstiftning eventuellt överdrivet byråkratiskt och försvårar således arbetet med musik på gräsrotsnivå.

2.5 Metod

Den första delen av mitt arbete består alltså av en fallstudie av bandet Hermanni Turkki och hur vår ekonomiska administration fungerar. För det första är forskningen väldigt personlig på grund av att jag inte är en utomstående person som undersöker hur bandet gör, utan jag är faktiskt själv med i bandet. För det andra är det även jag själv personligen och ensam som har hand om den ekonomiska administrationen, vilket

innebär att jag själv är med och påverkar och utvecklar det som jag gör och sedan undersöker. Jag är alltså en praktiker och forskare på samma gång. Denna form av undersökande arbetet faller under det som kallas aktionsforskning och som beskrivs av Karin Rönnerman i boken *Aktionsforskning i praktiken – erfarenheter och reflektioner*. Aktionsforskning används för att utveckla verksamhet inom näringsliv och offentlig förvaltning, tar avstamp i praktiken och verkar för att forskningen skall leda till förändring. (Rönnerman, 2004 s. 13) Som Rönnerman skriver:

Aktionsforskning innebär därmed en relation mellan tänkandet om praktiken och handlandet i praktiken. Det handlar med andra ord om att utveckla och förändra verksamheten men också om att skaffa sig kunskap om hur denna förändring går till och vad som sker under arbetes gång, [...].

Eftersom det mesta av det administrativa arbetet med bandets ekonomi inte kunnat planeras i förväg på grund av tidsbrist och otillräcklig kunskap, har jag själv också haft en oklar helhetsbild av administrationen. Eftersom det också i det dagliga arbetet råder tidsbrist, finns det sällan tid för utveckling. Då är det lätt hänt att gamla rutiner hålls kvar då det egentligen skulle finnas möjligheter för utveckling. I och med min forskning hoppas jag kunna se på det administrativa arbetet dels ur en utomstående forskares synvinkel i syfte att dokumentera, dels som en deltagande praktiker i syfte att förbättra. Samtidigt som jag reder ut vilka system och rutiner vi har, hoppas jag kunna förbättra dem samtidigt. Genom detta arbetssätt kommer jag att ha det som Rönnerman kallar för ett "bottom-up" -perspektiv, "vilket innebär att det är praktikern själv som ställer frågor och agerar för en förändring" (Rönnerman, 2004 s. 14).

Den andra delen av mitt arbete består av intervjuer. I forskningen har jag valt att använda mig av kvalitativa intervjuer med tre utvalda band. Orsaken till att jag valt att göra kvalitativa och inte kvantitativa intervjuer är delvis det att de finns för många variabler och olika sätt att göra saker för att det skulle kunna sammanställas till ett vettigt frågeformulär där data kunde samlas och analyseras. En annan orsak är att de skulle krävas ett mycket större urval för att få en användbar mängd data och de resurser som krävs för det skulle vara överdrivna i ett arbete på kandidatnivå.

Jag har valt att låta intervjuobjekten vara anonyma, dels för att det som jag tidigare påpekat inte har stor betydelse för resultatet hurdan band det är frågan om men också

delvis för att få så ärliga svar som möjligt i intervjuerna. Enligt en rapport från Arbets- och näringslivsministeriet från år 2012 är hotell- och restaurangbranschen den som lider mest av grå ekonomi. (Arbets- och näringslivsministeriet, 2012) Eftersom mindre bands huvudsakliga ”kunder” är barer och restauranger är det förväntat att grå ekonomi är någonting som band kan stöta på. Jag vill att de som intervjuas skall kunna dela med sig av sina erfarenheter utan att utelämna sig själva, sitt band eller de instanser som eventuellt betalat svart.

3 EKONOMISK ADMINISTRATION

3.1 Bankkonton och digital trafik

För att kunna hantera den digitala trafiken av pengar samt för att kunna ha ett konto att styra pengarna från inkomsterna till, är det nödvändigt att öppna ett skilt bankkonto för bandet. I vårt fall öppnades ett företagskonto i föreningens namn i januari år 2012. Eftersom jag som kassör ensam skulle ha användningsrätt till konto, gjordes valet att använda en bank som jag är bekant med och som jag använt tidigare. Detta för att jag inte skulle behöva lära mig navigera i en ny nätbank, vilket skulle skapa onödigt arbete och osäkerhet i administrationen. Valet blev då Handelsbanken, eftersom jag tidigare använt den banken och är bekant med deras nätbank.

För att öppna kontot krävdes närvaro av ordförande Taneli Kainulainen och mig själv, samt ett undertecknat utdrag ur föreningens mötesprotokoll där det framkommer att styrelsen fattat beslutet att öppna kontot. Användningsrätt gavs både åt mig och åt Kainulainen, utifall att någon av oss i något skede inte skulle ha möjlighet att delta i arbetet med bandet. Samtidigt skaffade vi också användningsrätt till nätbanken med tillhörande koder. Vi fattade även beslutet att inte skaffa ett bankkort till kontot eftersom denna avgiftsbelagda tilläggstjänst inte ansågs nödvändig. Detta på grund av att vi ansåg att föreningens samtliga införskaffningar och utgifter kan betalas endera per faktura via nätbanken eller kontant.

I april år 2012 öppnade vi även ett konto inklusive nätbutik på den finska tjänsten Holvi. (www.holvi.com) Holvi är ett startup-företag som grundades 2008 i syfte att förändra bankbranschen och integrera den mera med företagens behov. I Holvi-kontot kan kunden i realtid föra bok på all kontotrafik samt lägga upp en budget som uppdateras kontinuerligt. Kunden kan även skapa fakturor och skicka dem direkt åt sina egna kunder via e-post, varpå fakturan körs in i bokföringen och kvitteras automatiskt då fakturan betalas, vilket gör det lätt att följa med betalningskontrollen. Förutom kontoutdrag kan kunden skriva ut försäljningsrapporter samt kvitton på avgifter och övriga händelser. I Holvis tjänster ingår även en nätbutik som är integrerad med kontot, så att all försäljning via nätbutiken registreras i kontot och därmed direkt i bokföringen. Då vi öppnade kontot på Handelsbanken var vi inte medvetna om Holvis existens, och med eftertanken skulle de ha varit effektivare att endast öppna ett konto, i detta fall Holvi. För tillfället har vi alltså två bankkonton som måste beaktas i bokföringen, vilket självfallet skapar en mängd onödigt arbete. Det är dock nödvändigt att förvara en del pengar på Handelsbankens konto, i och med att användningsavgifterna debiteras automatiskt från kontot en gång i månaden. Dessutom är det onödigt att avsluta kontot, då man redan gått igenom arbetet med att öppna det från första början. Holvi har däremot inga tidsbundna användaravgifter överhuvudtaget, utan kontot debiteras i samband med transaktioner.

Till digital trafik räknas även PayPal, som är en amerikansk nätplånbokstjänst. Kunden överför pengar till PayPal-kontot från ett bankkonto och kan sedan handla och betala i nätbutiker som använder PayPal oavsett land och valuta. (www.paypal.com) PayPal-kontot är nödvändigt om man laddar upp och säljer sin musik digitalt på plattformar som Spotify och iTunes. Om man inte själv som företag eller skivbolag har kontrakt med till exempel Spotify, kan man gå via olika aggregatorer som själva har kontrakt med dessa plattformar. (Spotify, Spotify for Artists) De flesta av dessa aggregatorer betalar sedan ut pengar via PayPal, efter att ha tagit provision för upprätthållandet av tjänsten.

Problemet med PayPal är att deras bokförings och rapporteringssystem är väldigt dåligt utformat och går dåligt ihop med det som är kutym inom bokföring i Finland. Det går att få ut diverse försäljningsrapporter och händelseverifikat, men ett regelrätt

kontoutdrag för en viss månad med start- och slutsumma samt kontohändelser i samtliga valutor är inte möjligt. PayPal-kontot kan innehålla pengar i olika valutor samtidigt och kunden måste själv göra en valutaförändring för att få det fullständiga saldot i den valuta kunden önskar. Eftersom de flesta aggregatorer är baserade i USA, betalar de ut intäkterna i amerikanska dollars (USD). Det innebär att ”kontoutdraget” för PayPal-kontot för en månad kan innefatta tre olika kontoutdrag i olika valutor, samt enskilda verifikat på valutaförändringar och andra händelser. Jämför detta med ett kontoutdrag från till exempel Handelsbanken eller Holvi, där kontoutdraget innebär ett enskilt dokument där all info finns tillhands.

3.2 Kontanttrafik och kvitton

Kontanttrafiken kan vara problematisk för föreningar beroende på deras verksamhetsområden samt omsättning. Det rör sig ofta om en stor mängd enstaka händelser på små summor där varje händelse i värsta fall ska bokföras skilt. Detta tar en mängd arbetstid och resurser som i ett bands fall istället kunde läggas på kreativt arbete. Enligt skatteverket måste en förening vars inkomster för näringsverksamhet överstiger 8 500 € per räkenskapsperiod erbjuda sina kunder kvitto på inköp. (Skatteverket, Lagen om skyldighet att ge kvitto) I skrivandets stund har detta inte varit aktuellt för vår förening, men i framtiden kan det uppstå problem om verksamheten och därmed också omsättningen ökar.

Största delen av den inkommande kontanttrafiken består av intäkter från försäljning av våra skivor på spelningar. Till basutrustningen för en spelning hör förutom alla instrument och skivor även en kassa samt ett kvittohäfte. Kvittohäftet behövs för säkerhets skull, ifall kunden vill ha ett regelrätt kvitto om denne till exempel vill köpa skivan för sitt eget företags räkning. Om vi skulle bli skyldiga att erbjuda kvitto för varje inköp skulle det markant påverka vår verksamhet. Efter en spelning kan det vara många som vill köpa en skiva och då finns det väldigt lite tid för varje transaktion innan kunden ångrar sitt köpbeslut. Vi skulle endera vara tvungna att skaffa en kassamaskin eller skriva ut kvitton för hand med hjälp av kvittohäftet. För en liten förening, ett band i detta fall, att skaffa en kassamaskin för att kunna sälja en handfull skivor på spelningar är varken ekonomiskt eller logistiskt hållbart.

Kontanttrafiken ska hursomhelst bokföras, och detta görs med formulär där det framgår hur många exemplar av vilka produkter som sålts för vilka summor. Kontanterna sparas för att användas som kassa eller sätts in på ett konto. En del används även till införskaffningar som har med administrationen av föreningen och ekonomin att göra, som till exempel kopieringspapper eller postkostnader. Det lönar sig dock att försöka minimera handeln med kontanter, eftersom det är mera arbetsfört att bokföra papperskvitton som måste kopieras och förvaras så att de inte bleknar och blir oanvändbara.

3.3 Fakturering

Som jag nämnde i avsnittet om bankkonton erbjuder Holvi en tjänst där kunden kan skriva ut fakturor direkt i nätbanken och skicka dem endera via e-post eller vanlig post efter att ha skrivit ut en pappersversion. Samtidigt matas betalarens kontaktuppgifter in i en adressbok i nätbanken där de kan sparas för framtida behov. Då fakturan betalas syns detta direkt i nätbankens översikt och kunden behöver inte själv gå igenom kontoutdrag för att se när fakturor har betalats. Vi fakturerar endast för spelningar, i och med att Holvis nätbutik är integrerad med bankkontot och kunden betalar direkt via sin egen nätbank, vilket betyder att vi inte behöver fakturera för sålda produkter.

Innan vi tog i bruk Holvis faktureringsjänst använde vi oss av ett faktureringsprogram vid namn Arkhimedes, som finns tillgänglig på nätet. (www.isolta.fi) I detta program matar man in information om sitt företag och kan därefter skriva ut fakturor elektroniskt eller på papper. Jag fann dock att programmet var klumpigt och svårt att använda. Dessutom måste man då naturligtvis själv följa med kontoutdragen och manuellt kontrollera om och när fakturan betalats.

3.4 Bokföring, bokslut och skattedeklaration

Systemet för bokföringen och bokslutet består av två steg i fallet Hermann Turkki. Först samlas alla händelser i en Excel-tabell där de kan ordnas efter datum. Samtidigt

gåsa alla verifikat igenom och godkänns varefter det andra steget går ut på att mata in alla händelser i bokföringsprogrammet Tappio, som är ett open-source program. (Lahdenniemi, 2004) Programmet är tillgängligt utan kostnad via nätet och är ämnat för mindre föreningars och företags bokföring. Programmet är ovärderligt för detta ändamål, eftersom priset på kommersiella bokföringsprogram ofta rör sig kring flera hundra euro.

Figur 4: Föreningens "kontor". Foto: Astrid Stenius.

Fastän Holvi har en inbyggd bokföring, så innefattar den naturligtvis endast de händelser och summor som äger rum på Holvi-kontot. Därtill kommer även de andra bankkontona samt kontantverifikaten. Av denna orsak har jag funnit det nödvändigt att först samla alla händelser och verifikat i rätt ordningsföljd enligt datum innan jag matar in dem i Tappio. En annan orsak är att det inte går att ändra på verifikatens ordningsföljd i efterhand i programmet. Detta innebär att om man missar att föra in ett verifikat, måste man endera radera alla verifikat man hunnit mata in efter det glömda verifikatets datum, eller sen lägga till ett rättat verifikat i slutet av listan. Att radera verifikaten och börja på nytt är väldigt arbetskrävande och enerverande och om det blir många rättelser blir bokföringen väldigt oklar mot slutet. Detta på grund av att en mängd rättelser läggs till i slutet av räkenskapsperioden som egentligen skulle höra hemma under ett annat datum. Då ger bokföringens dagbok en felaktig bild av vad som har hänt i föreningen under räkenskapsperiodens sista del.

Figur 5: Kopior, kvitton, verifikat och kontoutdrag. Bokföring i praktiken. Foto: Astrid Stenius.

Mitt arbete med bokföringen och bokslutet har utvecklats under den tid jag fungerat som kassör för föreningen. Det första verksamhetsåret var som jag tidigare tagit upp fullt med nya saker som rörde den ekonomiska administrationen och föreningsverksamheten överlag, för att inte nämna bandverksamheten. Under den första räkenskapsperioden år 2012 hade jag inte möjlighet att bokföra händelser och verifikat an efter. Då året skulle bokföras hade jag en låda med kvitton och tågbiljetter, samt en mängd kontoutdrag som alla skulle gås igenom från början till slut. Det var ett mycket ineffektivt sätt att arbeta, eftersom arbetsbördan tydde sig näst intill omöjlig att ta sig an eftersom det var frågan om ett helt års verifikat. Om man som jag inte har tidigare erfarenhet av bokföring bli man tvungen att utveckla sitt system samtidigt som man gör sitt första bokslut. Jag hade dock erfarenhet av Excel-tabeller och systematiskt ordnande som jag samlat på mig från tidigare jobb samt från utbildningen i kulturproduktion. Trots detta innebär det ännu mera arbete, i och med att man inte bara kan verkställa ett system utan man måste hitta på det bästa sättet för en själv att jobba på samtidigt. Det blir väldigt många försök och misslyckande, innan man har allting på klart. Således försenades också det första bokslutet rejält och därmed också deklarationen till Skatteverket. Turligt nog blev det inga sviter av denna försening, eftersom det att det rörde sig om föreningens första verksamhetsår sågs som en förmildrande omständighet.

I skrivandets stund har jag enligt min egen åsikt mycket bättre koll på bokföringen och har utvecklat ett mycket bättre system för att få bokslutet klart så enkelt och snabbt som möjligt. Bokslutet för år 2014 är klart och inväntar godkännande för att sedan skickas in till Skatteverket med själva deklarationen. Under tiden har jag redan hunnit gå igenom de verifikat för år 2015 som redan existerar, samt matat in dem i en Excel-fil och i programmet Tappio. Jag har börjat reservera första dagen i varje månad för att gå igenom den förra månadens verifikat, lägga in dem i bokföringen samt mata in dem i Tappio. På så vis har jag inte bara allt arbete med bokföringen gjort så långt det går, men föreningens ekonomiska läge är också hela tiden uppdaterat. Det innebär att man direkt ser vad verksamhetsårets resultat skulle vara om året skulle ta slut då, vilket möjliggör att man ännu bättre kan planera och budgetera för resten av året.

Vi har inom bandet diskuterat olika alternativ till att göra bokföringen själva, men vi kommer alltid till den slutsatsen att det inte skulle vara lönsamt i dagens läge. Ett alternativ skulle vara att anlita en bokföringsfirma, och bara lämna in verifikaten och få bokföringen samt bokslutet och deklarationen klara i handen. Problemet här ligger i att det ändå är en del jobb med att samla verifikaten till exempel månadsvis, samt ange vilka T-konton de ska bokföras till så att bokföringsfirman vet hur det ska hantera informationen. Då det arbetet redan måste göras känns det onödigt att betala för det arbetet som kvartstår, nämligen att sammanföra verifikaten och producera bokslutet. Då man redan gjort det första jobbet kan man lika gärna göra resten själv, och inte betala en utomstående för det arbetet. Ett annat alternativ är att ta in en person i föreningen som inte är medlem i bandet för att sköta den ekonomiska administrationen. Då kunde medlemmarna koncentrera sig på spelande och promotion, medan kassören endast sköter ekonomin. Problemet här är att föreningen rör sig med så små summor att det inte är möjligt att betala ut någon lön åt denna utomstående person. Frågan uppstår vem som skulle vara villig att jobba gratis för ett band där hen inte ens medverkar. Om man mot förmodan skulle hitta en sådan person, är problemet det att informationsflödet måste utökas att innefatta ännu en till person. Om bandets egna medlemmar sköter allting, har de personer som annars också har kontakt med kunder och rör sig med kvitton och föreningens pengar också hand om fakturor och verifikat. Med en utomstående person finns det större risk för missförstånd och överlag ökar det på arbetsmängden med informationsflödet. Således är jag av den åsikten att det i dagens läge är mest effektivt

att sköta administrationen själv, innan det finns resurser som möjliggör att utöka verksamheten så att det lönar sig att anlita utomstående personer eller instanser.

4 INTERVJUER

Min idé till hela detta arbete kom mer eller mindre från viljan och intresset av att ta del av hur andra band gjort för att sköta sin ekonomi. Ända sedan vi startade vår förening och stött på alla möjliga problem och byråkratiska hinder på vägen har jag undrat: sysslar faktiskt alla band med detta vid sidan om sin musik? Under hela den tid vi gjort spelningar med Hermanni Turkki har så gott som ingen instans ens föreslagit att betala gaget för en spelning svart. Detta fick mig att anta att alla band som spelar på barer, hotell, firmafester och privatfester måste ha stött på samma problem som vi. Eller kanske jag själv bara är överdrivet nitisk och vill att allting ska gå rätt till? Kanske ingen annan tänker lika mycket på hur och varför de ska förvalta bandets pengar? Därför var jag mest intresserad av dessa intervjuer då det kommer till mitt arbete.

Frågorna som jag ställde banden handlar således mest om den ekonomiska administrationen, men jag utgår inte från att en sådan existerar. Frågeformuläret som jag skickade åt banden per e-post formades så, att den inledande frågan för stipulerar om någonslags instans grundats för att sköta bandets ekonomi. I sådant fall är det naturligtvis intressant att veta hur denna administreras, om det möjligen anlits en bokföringsfirma eller om likt situationen med Hermanni Turkki, någon i bandet sköter allting. Om det däremot inte grundats en instans uppstår frågan hur bandet iså fall tar betalt för sina spelningar, ifall detta görs svart och hur bandet i sådant fall hanterar detta. Frågeformuläret hittas som bilaga till detta arbete.

I formuläret valde jag att även ta reda på kön och ålder på personen som svarade, samt även på vilken ort bandet verkar och vilken sorts musik de spelar. Motivet med detta var att kolla om det finns skillnader i hur människor i olika åldrar och på olika orter agerar inom bandverksamhet. I arbetet har jag ändå valt att utelämna vissa delar av denna information. Detta på grund av att de band och personer som svarade opererar inom en

så smal nisch att det skulle bli allt för lätt att ta reda på vilket band det rör sig om. Eftersom många av de som svarat även delger information som kan vara lagstridig, väljer jag att utelämna sagda information för att skydda bandens och personernas identitet.

4.1 Intervju 1

Band nummer 1 uppger att de blev kontaktade av en grupp studerande på en yrkeshögskola som hade för avsikt att starta ett bokningsbolag för artister. Projektet hängde ihop med gruppens studier och det skulle bli ett öppet bolag. Personen (A) som svarar på frågorna å bandets vägnar uppger att hen inte riktigt minns den exakta orsaken till varför bandet gick med i bolaget eller varför studerandegruppen valde formen av ett öppet bolag. Eftersom bandet själva inte var med och grundade bolaget, gick de helt enkelt bara med utan ha desto mera att göra med själva bolagets grundande. Enligt A rann dock bolaget ut i sanden och vad hen kan minnas har bandet i dagens läge inte fakturerat en enda spelning via bolaget.

Med Hermanni Turkki hade vi också planerat att gå med i ett liknande öppet bolag vars syfte var att fakturera för artisters spelningar och skivförsäljning. I det skedet hade vi dock redan startat vår förening, så det var inte frågan om att vi skulle behöva utomstående administration för att vi själva inte hade sådan. Vi försökte istället utreda möjligheterna att utlokalisera faktureringen av spelningarna och skivförsäljningen, så att vi eventuellt kunde avsluta föreningen och koncenterar oss helt på musiken. Det problem som vi stötte på var att denna typ av öppna bolag där artisterna går med som delägare inte kan hålla pengarna som artisten tjänar, utan de betalas alltid ut som lön åt medlemmarna. Som jag tog upp tidigare såg vi det som ett problem att medlemmarna får betalt direkt, eftersom de sedan måste betala för skivor och andra kostnader. Det som eventuellt kunde vara möjligt är dock att föreningen själv kunde gå med i bolaget, eller att föreningen sedan kunde fakturera det öppna bolaget för bandets spelningar.

För att fortsätta på ämnet löner, uppger A att ingen i bandet någonsin sett några av de pengar som medlemmarna lagt ner i bandet. Med andra ord betalas det alltså inte lön åt

medlemmarna. A uppger att de endast försöker dela på kostnaderna för till exempel resor, så att ingen medlem ska gå mera på minus än den andre. På frågan om hur bandet tar betalt för sina spelningar uppger A att de oftast är frågan om svarta kontanter och att om instansen kräver redovisning görs det genom rese-ersättningar. Eftersom bandet inte har något eget bolag och bokningsbolaget inte är aktuellt, finns det ingen möjlighet eller poäng i att deklarerat eller bokföra inkomsterna. A skriver:

Vi har inte deklarerat. Alla pengar vi rör oss med förutom någon enstaka reseersättning är svarta. Eftersom bokningsbolaget vi arbetade med inte riktigt tog fart så har vi heller inte använt oss av deras bokföringstjänster.

A fortsätter med att konstatera att eftersom bandet inte behöver eller kan bokföra och deklarerat någonting är det inte heller någonting som tar bort från arbetet med musiken. A säger att bandet dock hoppas att det öppna bolaget snart upplöses så att det inte blir att hänga kvar.

Vid första anblick verkar detta som en fungerande lösning, förutom att största delen av pengarna som rör sig förblir svarta. Om man jämför med Hermanni Turkki, där största delen av min tid som bandmedlem går till ekonomisk administration och inte till att spela musik, är det definitivt en bättre lösning ur musikerns synvinkel. Själv skulle jag dock ha problem med orosmomentet i att det mesta faktureras svart. I min mening är det lättare när allting fungerar enligt ett korrekt och lagligt system, fastän det kräver mycket arbete att upprätthålla. En annan aspekt att ta i beaktande i jämförelsen med Hermanni Turkki, är att till skillnad från band nummer 1 så måste inga medlemmar i Hermanni Turkki lägga egna pengar på resor och andra kostnader. Eftersom föreningen håller bandets pengar kan resor bekostas direkt från föreningens konto och i annat fall kan medlemmarna få ersättningen för sina kostnader direkt via Holvi, som förutom sina banktjänster också erbjuder en plattform för kostnadsersättningar.

På frågan om hur A skulle önska att bandet kunde sköta sin ekonomi, svarar A att hen inte har tillräckligt med erfarenhet för att kunna svara på frågan. Som A tidigare konstaterade är det för tillfället inte ett problem, eftersom det icke-existerande arbetet då inte tar bort från arbetet med musiken. A konstaterar dock att om bandets verksamhet

skulle växa och de skulle ge ut mera skivor och göra större spelningar, så skulle det bli ett problem vid sidan om det kreativa arbetet. Enligt A innebär det redan massor med arbete att boka och promota spelningar.

4.2 Intervju 2

Band nummer 2 startade ett öppet bolag eftersom det i början verkade som en bra idé då alla i bandet hade lika mycket att säga till om och det behövdes ett sätt att sköta bandets affärer. Enligt person B som svarar på frågorna är bandet inte på en sådan nivå att det skulle vara någon idé att söka sig till ett skivbolag eller en bokare och således valde de alltså att sköta affärerna själva. B uppger dock att bolaget nu lagts ned, eftersom det visade sig att inte var flexibelt då det kom till att ta med nya bandmedlemmar i bolaget. En annan aspekt var det små summorna som bolaget rörde sig med.

Här finns liknande problem som diskuterades i Hermanni Turkki och som jag tog upp tidigare. I fallet band nummer 2 visade sig det öppna bolaget inte vara tillräckligt flexibelt för att enkelt kunna ta med nya bandmedlemmar. Detta innebär ju direkta problem i till exempel utbetalningen av löner och fördelandet av intäkterna från spelningar. Endera måste man med mycket möda och besvär ta med de nya medlemmarna i bolaget eller sen måste de få sin del av lönen på annat sätt eller inte alls. Fördelen med föreningsformen i fallet Hermanni Turkki är ju dock att nya bandmedlemmar kan gå med i föreningen och därmed ha rösträtt på årsmötet genast de kommer med i bandet. Fastän det naturligtvis alltid är ett år mellan mötena då nya medlemmar kan väljas med i styrelsen, är det ingenting som vi inte har haft problem med. Här bör dock nämnas att i fallet med föreningen betalar vi inte ut någon lön, så om band nummer 2 definitivt vill kunna göra det hjälper det inte att det är lättare att ta med nya medlemmar i en förening. Det små summorna som B nämner är också någonting som jag ser som en stor del av problemet med bandverksamhet på hobbynivå. Eftersom det just är frågan om summor som ingen egentligen lever på är mängden arbete det krävs för att administrera dessa oskälig.

Likt det första exemplet uppger B att band nummer 2 ofta får betalt för sina spelningar kontant direkt från biljettintäkterna. Därefter delas pengarna jämt mellan medlemmarna. B skriver:

För tillfället delar vi keikkainkomsterna direkt mellan bandmedlemmarna, vilket ju såklart är flexibelt fastän man nödvändigtvis inte skulle få göra så. Pengasummorna det handlar om är dock så små att ingen av oss ser att det sätt vi nu använder skulle vara något problem.

Således har band nummer 2 inga problem med bokföring eller deklarationer, eftersom dessa inte längre behöver göras då bolaget lagts ner. Då bolaget ännu existerade uppger B att det var en bandmedlem som skötte all bokföring men att det inte var något problem eftersom det var frågan om så få transaktioner. B ser alltså inga problem med att pengarna som de rör sig med är svarta, eftersom det är fråga om så små summor. Här finns samma aspekt som jag tog upp i exemplet med band nummer 1, det vill säga att jag själv skulle ha svårt med att bandet rör sig med enbart svarta pengar. Jag är också förvånad över att dessa två band inte stöter på problem oftare med instanser som kräver en regelrätt faktura eller annan form av redovisning av intäkterna för spelningen. Min erfarenhet med Hermanni Turkki som jag tidigare nämnde har varit att nästan ingen instans som vi stött på under 4 år har erbjudit sig betala svart. Således skulle jag inte kunna till exempel starta ett nytt band och förvänta mig att spelningsgagen fixar sig på något vis.

På frågan hur B skulle vilja att administrationen skulle skötas uppger hen att det vore praktiskt om man kunde deklarerat små inkomster från spelningarna direkt till sin personliga beskattning utan att vara tvungen att ha ett bolag för det. För band nummer 2 torde en fakturerings tjänst således vara en bra lösning, eftersom de till skillnad från Hermanni Turkki inte verkar ha behov av att förvara pengarna på ett bandkonto skilt från medlemmarna. Ett problem som dock kan uppstå är att många fakturerings tjänster tar en viss procent av den fakturerade summan som betalning för tjänsten och om summorna för spelningarna är förhållandevis små åter fakturerings tjänstens pris upp en markant del av medlemmarnas löner.

4.3 Intervju 3

Band nummer 3 är en ensam artist som ibland har utomstående musiker som förstärkning på sina spelningar. Hen (C) har grundat ett eget företag, alltså blivit egenföretagare, för att kunna sköta sin ekonomi. C fick tips av en familjemedlem om att ett eget företag kunde vara en fungerande lösning, vilket det var i början då C endast spelade solo. C har enda sedan hen började spela försökt få skivkontrakt och bokare för sina spelningar, tills vidare utan resultat. Däremot har motgångarna på den punkten inte hindrat C från att vara aktiv med sin egen musik ändå. C ser också positiva aspekter med att göra allting själv, eftersom det då lämnar mera pengar kvar för hen själv jämfört med om C var tvungen att betala vissa delar av intäkterna från spelningar till andra parter. Dock anser C att om det gick att ordna det så att utomstående parter kunde sköta det ekonomiska så skulle de bli mera tid över för kreativt arbete, vilket skulle innebära att nytt material föds snabbare och att den artistiska utvecklingen går fortare framåt. Enligt C finns det alltså både positiva och negativa sidor med det egna företaget (egen översättning från finska):

Toki olisi mukavampaa hoitaa asioita porukalla esim. osuuskunnan kautta. Byrokratiaan liittyvät asiat tuottavat vuosi vuoden jälkeen uutta päänvaivaa ja niihin käyttäisin mieluummin vähemmän aikaa ja energiaa. Toisaalta onhan se hienoa, että on kokonaan oma yrittäjä ja saa päättää kaikesta itse.

På frågan om lön uppger C att hen inte betalat ut någon lön åt sig själv men nog åt medlemmarna i bandet. De andra medlemmarna har för det mesta kunnat fakturera C via sina egna firmor, vilket säkert underlättat utbetalningen av löner. Intäkterna används till bandets införskaffningar och till näst ska intäkterna finansiera en utlandsturné. Vid första anblick verkar personens egna företag fungera lite som Hermanni Turkkis förening. Det vill säga att C inte betalar ut någon lön till sig själv och intäkterna används till att finansiera bandets olika projekt och införskaffningar. Skillnaden ligger ju dock i att C blir personligen ansvarig för företaget och sina inkomster. Dock hade det ju inte varit möjligt för C att ensam starta en förening, så det egna företaget verkar sannerligen vara den mest ypperliga lösningen för en ensam artist. Dock vållar enligt C byråkratin och arbetet med ekonomin problem och tar bort från det kreativa arbetet.

Enligt C kräver det kreativa arbetet att man sätter sig in i det för en längre tid, vilket är svårt att göra då det ekonomiska arbetet står i vägen.

C säger sig vara privilegierad att ha en familjemedlem som också är företagare, av vilken C får hjälp med bokföringen varje vår. C uppger att utan denna hjälp skulle hen använda sig av en bokföringsfirma. C använder ett nätfaktureringsprogram via vilket hen fakturerar för sina spelningar. Nätbaserade program och tjänster verkar vara i ropet bland egenföretagare och band, även Hermanni Turkki använder sig av en nättjänst via vilken vi fakturerar för våra spelningar som jag tog upp tidigare. På frågan om hur C skulle vilja sköta administrationen bortsett från rådande lagstiftning uppger hen att det vore behändigt med en nätbaserad tjänst kopplad till någon företagsform, från vilken man kunde fakturera kunden och även betala ut löner inklusive skatter och andra kostnader med ett knapptryck. Om denna tjänst samtidigt höll reda på alla kontohändelser så att man kunde skicka hela paketet till Skatteverket vore det ännu bättre. Tjänsten som C beskriver låter väldigt likt Holvi, som Hermanni Turkki använder sig av och som jag tog upp i kapitel 3, förutom att Holvi inte (ännu) har någon funktion för att betala ut löner. Det är dock inte svårt att tänka sig att det i framtiden skulle vara möjligt att integrera en sådan tjänst. Då skulle en egenföretagare, eller ett band i det här fallet, kunna sköta största delen av sin administration via en sådan tjänst, samt även betala ut löner åt medlemmar utan att själv behöva göra grovjobbet med administrationen manuellt. Två problem kvarstår dock med denna möjlighet. För det först blir problematiskt hur man bokför kontanter i nättjänsten ifall tjänsten inte har möjligt att göra insättningar på kontot likt en vanlig bank. Ett annat problem är att bandet fortfarande behöver någonslags företagsform för att ha rätt att fakturera och starta bankkontot på tjänsten. Men förhoppningsvis är detta någonting som kunde vara möjligt i framtiden om kulturbranschen och företaglagstiftningen utvecklas åt rätt håll. För Hermanni Turkkis del vore det sannerligen en välkommen lösning, i och med att bokföringen nu måste göras manuellt på grund av att vi använder flera olika konton, både via banken och på nättjänster samt rör oss med kontanter på spelningarna. En automatiserad bokföring skulle frigöra en stor mängd arbetstid som istället kunde läggas på kreativt arbete eller lika bra på promotion och marknadsföring av bandet.

5 DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Målsättningen med arbetet var för det första att kartlägga Hermanni Turkkis ekonomiska administration. Fastän jag själv har hand om den har kartläggningen varit nyttig även för mig i och med att jag fått en överblick som annars inte hade varit möjlig. Det att det överhuvudtaget är möjligt att skriva ett slutarbete på kandidatnivå om hur ett band med i skrivandets stund 1 500 följare på Facebook sköter sin ekonomi, är i min mening ett bevis i sig själv på hur mycket arbete det faktiskt är frågan om. Som jag beskriver i kapitlet om den ekonomiska administrationen har jag i och med kartläggningen också kunna utveckla mitt eget arbete med till exempel bokföringen och därmed gjort det mera effektivt samtidigt som jag undersökt det. Kartläggningen fungerar i min mening inte bara som en undersökning och en utveckling av det egna arbetet, utan fungerar också som instruktioner för hur just vårt bands ekonomi ska skötas. Om någon annan person i något skede skall sköta arbetet med bandets ekonomi skulle detta arbete ge en bra överblick och introduktion.

Den andra delen av målsättningen var att ta reda på hur andra band sköter sin ekonomi, samt att jämföra den med Hermanni Turkkis och eventuellt inkorporera nya arbetssätt i administrationen. Intervjuerna har visat att en lagenlig bokföring orsakar huvudbry för banden jag intervjuat och att de hellre skulle lägga energi på kreativt arbete. En lösning är då att inte göra någonting, det vill säga att endast röra sig med svarta pengar och inte bokföra eller deklarerat någonting. Intervjuerna visar att banden som rörde sig med svarta pengar inte tyckte att det var något stort problem, mycket på grund av att det rörde sig om så små summor att de inte ansåg det spela någon roll. Min forskning har övertygat mig om att så länge det inte finns resurser för utomstående hjälp med det administrativa arbetet är en registrerad förening en fungerande institution för ett band. Det är inte att rekommendera att röra sig med svarta pengar, trots att det rör sig om små summor och banden jag intervjuat inte uppger sig ha några problem med det. En ensam artist kan dock dra nytta av att grunda ett eget företag, men problemen kvarstår att summorna är för små för att man ska kunna leva på dem, medan de är tillräckligt stora för att påverka den egna beskattningen. Således kan jag konstatera att jämfört med de andra banden i min forskning så anser jag att Hermanni Turkkis nuvarande system

fungerar bäst, med tanke på att det är lagligt och inte rör sig med svarta pengar. Jag har inte sett någonting i de andra bandens system som i min mening skulle fungera bättre, lagligare och effektivare än vårt sätt att sköta bandets ekonomi.

Syftet var att ta reda på om banden tycker att det administrativa arbetet stör kreativitet och om byråkratin är ett problem. Min forskning visar att det är ett problem, men inte nödvändigtvis för banden utan i detta fall för Arbets- och näringslivsministeriet samt Skatteverket, som får dras med grå ekonomi. Byråkratin är definitivt ett problem och något som tar energi från det kreativa arbetet, men om banden väljer att kringgå detta problem genom att röra sig med svarta pengar, slutar det vara ett problem på kort sikt för banden. Det att banden anser att det är ofarligt och lättare att röra sig med svarta pengar än att följa lagen och grunda någon form av företag visar tydligt att byråkratin som det involverar anses vara övermäktig. Resultatet är således att byråkratin nog försvårar det kreativa arbetet med musik på gräsrotsnivå, men endast för de som väljer att ge sig i kast med den. Här är de laglydiga och de instanserna som upprätthåller lagarna de stora förlorarna, medan de som verkligen vill göra musik och kultur nog alltid hittar ett sätt att göra det, oberoende av rådande lagstiftning och de käppar som den eventuellt lägger i hjulen.

5.1 Kulturproducentens roll

Vad är kulturproducentens roll i detta sammanhang? För min egen del kan jag säga att kulturproducentutbildningen har varit till stor hjälp då det har kommit till att arbeta med den ekonomiska administrationen och bandet överlag. Förutom direkta kunskaper som jag fått från utbildningen har även arbetet på praktikplatser gett mig en inblick i hur en kulturproducent jobbar och det är detta arbetssätt som även varit till stor nytta. Många band saknar inte enbart kunskap om vad som borde eller ens kan göras, det saknar även tankesättet som krävs för att få arbetet uträttat. Detta ska inte nödvändigtvis krävas av dem, eftersom en musiker naturligtvis ska koncentrera sig på sin musik. Om då bandmedlemmarna inte vill eller kan befatta sig med det administrativa arbetet är det kulturproducenten som stiger in och agerar manager, men också tar hand om allt det andra administrativa arbetet.

För att ta Hermanni Turkki som exempel så tar följande saker arbetstid av medlemmarna: sköta ekonomin och hålla bokföringen uppdaterad, skicka räkningar åt kunder och budgetera för resten av året, söka nya möjliga spelningar och samarbetspartners, planera och skriva manus för musikvideor samt reda ut varifrån vi får tekniska resurser till videon, planera övningar med bandet och vad som skall övas, boka tid i replokalen samt printa och dela ut texter och ackord, marknadsföra skivorna samt hålla kontakt med press, komma på idéer till nya projekt och spelningar för att få synlighet, hålla bandets närvaro på sociala medier uppdaterad vilket innebär kommunikation med fansen via Twitter, Facebook, Instagram och e-post, samt hålla instrument och annan utrustning i skick. Till detta skall då ännu läggas till den artistiska verksamheten och det kreativa arbetet med att faktiskt skriva, testa och öva in nytt material. Det kan vi ändå räkna till artistens huvudsakliga ”jobb” och inte till det administrativa arbetet. Det är lätt att se att om en enda utomstående person, i detta fall en kulturproducent, skulle sköta om det administrativa arbetet med Hermanni Turkki, skulle det finnas helt tillräckligt med arbete under en månad för att rättfärdiga till exempel en halv månadslön. Problemet är ju dock att denna summa, hur liten den än skulle vara, inte finns tillhands då det kommer till mindre band på samma nivå som Hermanni Turkki. Tanken är väl dock att med hjälp av kulturproducenten kunde artisten producera material i snabbare takt samt även göra flera spelningar och sälja flera skivor, vilket då eventuellt skulle göra det möjligt att betala ut lön till kulturproducenten. Frågan kvarstår hur bandet kommer över tröskeln och vågar ta risken att anställa någon, innan man vet om man kommer att lyckas eller inte. Kvar finns också aspekten som togs upp i intervjuerna, att det ändå är positivt att få bestämma och hålla reda på allting själv, fastän det kräver mycket arbete. Lösningen manager/artist/kulturproducent verkar således fungera för många i någon mån, till och med fastän de inte är eller ser sig själva som kulturproducenter.

5.2 Utvärdering

Kartläggningen av Hermanni Turkkis ekonomiska administration är i min mening den mera lyckade delen av mitt arbete. Fastän den inte kartlägger allting in i minsta detalj, så belyser den ändå en del av bandverksamhet som sällan tas upp i allehanda guider,

artiklar och arbeten som handlar om hur man ska lyckas som band eller spela in en skiva. I och med att kartläggningen inte bara räknar upp vad som ska göras utan också beskriver varför och hur det går till i praktiken, ger den en djupare inblick än vad jag påstår att någon tidigare gjort i den verksamhet som pågår bakom kulisserna i ett band. Fastän jag inte hittade några nya bättre sätt att sköta administrationen på har jag iallafall till en viss del fått bekräftat att vårt nuvarande system är bra, åtminstone jämfört med de band som jag intervjuat. Ett större urval band skulle möjligen ha avslöjat ytterligare olika arbetssätt och inspirerat till vidare utveckling av mitt eget arbete.

För att fortsätta med banden så anser jag för det första att ett större urval naturligtvis skulle ha gett flera och mera tillförlitliga generaliseringar av resultaten. Ett alternativ skulle ha varit att helt och hållet fokusera på intervjuerna i arbetet och endast analysera svaren av till exempel 10 olika band. Då skulle jag ha kunnat välja mera varierade band och fått intressantare och mera olika svar. Då skulle jag dock ha valt att helt och hållet lämna bort kartläggningen av Hermanni Turkki, i och med att arbetet i sådana fall skulle bli alltför långt. Nu fungerade intervjuerna mera som jämförelsepunkt till Hermanni Turkki och inte så mycket som forskningsresultat i sig själva. Detta var inte heller en del av målsättningen, men med eftertanke skulle det ha varit mera intressant att ta större del av hur de andra banden gör i större detalj. En idé skulle ha varit att göra personligare intervjuer utan större struktur, där man kunde ha följt upp vissa frågor och spinna vidare på enskilda ämnen. Jag skulle fortfarande vara mycket intresserad av att veta hur dessa band fortsättningsvis kan göra spelningar utan att ha möjlighet att fakturera och att kunna få konkreta exempel i en intervjusituation skulle ha tillfört mera till arbetet.

5.3 Förslag till vidare forskning

Fastän det är intressant med kvalitativa intervjuer och konkreta exempel, väger ändå statistik och ett större urval tyngre om man faktiskt ska få igång en samhällelig diskussion och till exempel ändra på lagstiftning. I och med detta arbete har jag upptäckt att det vore desto intressantare att undersöka hur många band i Finland som rör sig med svarta pengar och helt och hållet kan fungera utan vare sig skivbolag eller någon form av företag. En idé till ett arbete kunde vara att lägga mycket tid på att

formulera ett kvantitativt frågeformulär, där det skulle framgå om bandet har något företag eller dylikt eller om de rör sig med svarta pengar och vad de anser om sin situation och hela systemet. Det är svårt att veta exakt vilken typ av information som kunde vara intressant, så det vore antagligen nödvändigt att testa formuläret på ett mindre urval innan man låter det huvudsakliga urvalet ta del av det. Via diverse diskussionsforum och andra kanaler kunde man sedan få band att anonymt ta del av denna undersökning för att få ett så stort urval som möjligt. Om man till exempel skulle få ett urval på 1 000 band skulle de ge en kvantitativ och sannare bild av hur läget är i Finland överlag. Det är min förhoppning att en sådan undersökning ännu görs, antagligen på masternivå, och att den till och med kunde påverka rådande lagstiftning och göra det lättare för band på gräsrotsnivå att vara verksamma och förhoppningsvis slå igenom.

KÄLLOR / REFERENCES

SKRIFTLIGA KÄLLOR

Hermann Turkki -yhtyeen kannatusyhdistys r.y. Bokföring och bokslut 2012-2014.

Grönholm, J. 2012. *Artist, manager och företagare - Albumet So Far No Good av Jens "JAG" Grönholm*. Arcada, Helsingfors. 22 s.

Rönnerman, K. 2004. *Aktionsforskning i praktiken - erfarenheter och reflektioner*. Studentlitteratur, Lund. 225 s.

Tomperi, S. 2005. *Bokföring i praktiken*. 3. uppl. Utbildningsstyrelsen. 238 s.

Wennström, S. 2013. *Prissättning för band - Case: Nothing More To Eat*. Arcada, Helsingfors. 38 s.

Östman, J. Praktikdagböcker, 2011-2015.

Östman, J. Skoluppgifter, 2011-2015.

ELEKTRONISKA KÄLLOR

Arbets- och näringslivsministeriet. 2012. *Harmaa talous ja yritysten hallinnollinen taakka majoitus- ja ravitsemusalalla – työryhmän loppuraportti*. Tillgänglig: https://www.tem.fi/files/31809/TEMrap_3_2012.pdf Hämtad: 4.5.2015.

Finlex. 1989. *Föreningslag*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1989/19890503> Hämtad: 3.5.2015.

Finlex. 1997. *Bokföringslag*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1997/19971336> Hämtad: 3.5.2015.

Hermann Turkki. 2015. *Keikat*. Tillgänglig: <https://www.hermanniturkki.com/> Hämtad: 5.4.2015.

Holvi. 2015. Tillgänglig: <https://about.holvi.com/fi/> Hämtad: 6.4.2015.

Isolta. 2015. *Arkhimedes*. Tillgänglig: <https://www.isolta.fi/> Hämtad: 6.4.2015.

Lahdenniemi, J. 2004. *Tappio*. Tillgänglig: <https://www.lahdenniemi.fi/jussi/tappio/> Hämtad 6.4.2015.

PayPal. 2015. Tillgänglig: <http://www.paypal.com/> Hämtad: 6.4.2015.

Saarinen, P. 2012. *Levyarvio: Uuden aallon "Beirut" on syntynyt*. Rytmi. Tillgänglig: <http://www.rytmi.com/arviot/levyarvio-uuden-aallon-beirut-on-syntynyt/> Hämtad: 5.4.2015

Skatteverket. 2015. *Lagen om skyldigheten att ge ut kvitto*. Tillgänglig: http://www.skatt.fi/sv-FI/Kom_ihag_kvittot/Lagen_om_skyldighet_att_erbjuda_kvitto_v%2830509%29 Hämtad: 6.4.2015.

Skatteverket. 2015. *Skyldigheten att ge kvitto - vanliga frågor*. Tillgänglig: http://www.skatt.fi/sv-FI/Kom_ihag_kvittot/Skyldigheten_att_ge_kvitto__Vanliga_frag%2830629%29#16 Hämtad: 6.4.2015.

Spotify. 2015. *Spotify for Artists*. Tillgänglig: <https://www.spotifyartists.com/faq/> Hämtad 6.4.2015.

Svenska Akademiens Ordlista. 2015. *SAOL 13 på nätet*. Tillgänglig: http://www.svenskaakademien.se/svenska_spraket/svenska_akademiens_ordlista/saol_13_pa_natet/ordlista Hämtad: 4.5.2015.

Theseus. 2015. Tillgänglig: <https://www.theseus.fi/> Hämtad: 3.5.2015.

Yritys- ja yhteistietojärjestelmä. 2015. *Vad är ett FO-nummer*. Tillgänglig: <https://www.ytj.fi/svenska/vad-ar-fo-nummer> Hämtad 4.5.2015.

ANDRA KÄLLOR

Intervjuer, anonyma per e-post.

BILAGOR / APPENDICES

INTERVJUFORMULÄR

Intervjufrågor
Examensarbete

Arcada, kulturproduktion
Johan Östman 2015

ALLA SVAR BEHANDLAS ANONYMT

Kön: Ålder: Genre: Ort:

1. a) Har du startat någon form av juridisk institution* för att sköta din/ditt bands ekonomi?
*(egenföretagare, aktiebolag (Ab), registrerad förening (rf), andelslag, osv.)

Om du svarade ”Nej”, hoppa till fråga 6.

- b) I sådant fall, vilken företagsform och varför just den?
2. Varför har du valt att göra allt själv istället för att direkt försöka få skivkontrakt/bokare?
3. Betalar du ut lön till dig själv/bandet eller sparar du pengar för att t.ex bekosta inköp och projekt?
4. Hur sköter du den ekonomiska administrationen som bokföring och skattedeklaration? Gör du mycket själv eller har du t.ex. anlitat utomstående bokföringsbyrå?
5. Vad anser du om ditt nuvarande system och företagsform inklusive all byråkrati?
6. Om vi inte beaktar nuvarande lagstiftning, vad skulle i ditt tycke vara det bästa sättet att sköta ekonomin själv?
7. Hur fakturerar du för dina spelningar och vad används pengarna till?
8. Hur ger du ut din egen musik?
9. Anser du att det administrativa arbetet med ekonomin stör ditt musikaliska arbete och din kreativitet? I sådant fall, på vilket sätt?